

Tituska

Rosul Pawlus Tituska yazoqan maktup •••

Salam

¹ Hudaning tallioqanlirioqan amanət bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli kilip təyinləngən, Hudaning quli bolqan mənki Pawlustin sanga salam — □

² (bu etiqad wə həkikət mənggülük hayatka baqlanoqan ümidni elip kelidu; bu mənggülük hayatni mutlək yaloqan eytmaydioqan Huda həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila wədə qilqanidi; ■ ³ lekin *hazir* wədisining waqti kelip Qutkuzoquqimiz Huda buning kalam-həwirini Öz əmri bilən manga tapxuroqan jakar arkilik axkarilidi) ■ ⁴ — ortaq etiqadimizda öz oqlum bolqan Tituska salam! Huda'Atimiz wə

□ **1:1** «Hudaning tallioqanlirioqan amanət bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün...» — bu söz bolsa: (1) Hudaning Əzi tallioqan həkigə tapxuroqan əzgerməs etiqadka muwapik, Hudaning uningda bolqan məqsiti üqün; (2) Hudaning tallioqanlirini muxu etiqadka erixtürüx üqün; (3) Hudaning tallioqanlirining etiqadini aloqa sürüx üqün degən üq mənini öz iqiğə elixi mumkin. ■ **1:2** Qel. 23:19; Rim. 16:25; Əf. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 2Tim. 2:13; 1Pet. 1:20.

■ **1:3** Ros. 20:24; 2Kor. 2:12; 7:14; 8:6,16; Gal. 1:1; 2:3.

nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpket wə hatirjəmlık boləyay! □ ■

Titusning Kret arilidiki hizmiti

⁵ Seni Kret arilida qalduruxtiki səwəb, orundilip bolmioqan ixlarni bir tərəp qilixing üqün wə hər xəhərdə sanga tapilioqinimdək jamaətkə aqsakallarni təyinlixing üqün idi.

■ ⁶ Aqsakallıqqa təyinlinidioqan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallıq, pərzəntliri bolsa etiqad qiloquci boluxi wə ixlirida xallaklıq qilidioqan yaki *ata-anisioqa* boysunmaydioqan əyibliri bolmioqan boluxi kerək. □ ■

⁷ Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning *ailisigə* oqoidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtaq əməs, terikkək əməs, haraq-xarabqa berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi

□ **1:4 «ortak etiqadimizda öz oqlum boləyay Tituska...»** — bu ibarə xübhısiz xuni kərsitiduki, Titus hux həwərnı əslidə Pawlustin anglioqan wə xundakla uningə ixinip həyatqa erixkənidi. Xuning bilən (Pawlus baxqa yərlərdə kəp eytkinidək) rohiy jəhəttin Titusni hux həwər arqılıq «tuqdi» wə uningə rohiy jəhəttin atidək boldi. ■ **1:4** Əf. 1:2; Kol. 1:2; 2Tim. 1:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:5** 2Tim. 2:2. □ **1:6 «Aqsakallıqqa təyinlinidioqan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallıq... boluxi kerək»** — «bir ayallıq» yaki «bir ayalning eri», bəlkim «öz ayalioqa sadıq» degən mənıdə. Bu toqruluk «Timotiyə (1)»diki «qoxumqə səz»imizni kərüng. **«pərzəntliri bolsa etiqad qiloquci boluxi ... kerək»** — yaki, «pərzəntliri bolsa sadıq boluxi... kerək». ■ **1:6** 1Tim. 3:2.

əməs, □ ■ 8 bəlki mehmandost, sahawətlik, yahxilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə özini tutuwaloqan boluxi lazim. □ ■ 9 U yənə saqlam təlim bilən rioqbat-təsəlli berix üqün wə qarxi qikkuqilaroqa rəddiyə berix üqün, tapx-uruloqan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. □

¹⁰ Qünki hazır bimənə səz kilidioqan, kixilərnin kənglini owlap ezitkuluk kilidioqan, öz bex-imqilik kilidioqan kəpligən kixilər bar, bolupmu

□ **1:7 «jamaətnin yetəkqisi Hudaning ailisigə oqojidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtak əməs...»** — «baxbaxtak» — grek tilida bu səz «xəhsiyətqi, mənəmənqi» degən mənilernimu öz iqigə alidu. **«harək-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi əməs...»** — «nəpsaniyətqi» grek tilida «özini buloqaydioqan nəpsaniyətqilikkə berilgən» degən bir səz bilən ipadilinidu. Bu səzgə qariloqanda, pul wə mal-dunyani koqlixix insanni haram kilip buloqaydu. Bu tema toqrisida yənə «Luqa» 16:9-11 wə xu ayətlərdiki izahətlarni wə «Luqa»diki «koqumqə səz»imizdiki 16-bab toqruluk «nahək dunyaoqa təwə boləqan mal-dunya» degən məzmunnı kəring. ■ **1:7** Law. 10:9; Mat. 24:45; 1Kor. 4:1; Əf. 5:18; 1Tim. 3:3,15; 1Pet. 5:2. □ **1:8 «bəlki mehmandost, sahawətlik, yahxilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə özini tutuwaloqan boluxi lazim»** — grek tilida «sahawətlik, yahxilikni səyidioqan» birlə səz bilən ipadilinidu. ■ **1:8** 1Tim. 3:2. □ **1:9 «u yənə saqlam təlim bilən rioqbat-təsəlli berix üqün wə qarxi qikkuqilaroqa rəddiyə berix üqün...»** — «saqlam təlim» bolsa Pawlusning kəp ixlitidioqan ibarisi. Hudadin kəlgən təlim həkikət, toqra əlwəttə, u özini koqul kiləqanlarda saq, saqlam rohiy həyatni hasil kilidu wə kuwwətləydu.

hətniliklərdin qıkkanlar bar. □ ■ 11 Ularning aozini etix kerək; qünki ular haram dunyani dəp օğitixkə tegixlik bolmioğan təlimlərni օğitip, hətta pütün aililərni nabut qılmakta. □ ■

12 Xulardin biri, yəni *Kret arilidikilərninğ* օzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yaloğan söləydioğanlar, wəhxiy həywanlar wə hurun toymaslardur» degən. □

13-14 Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üqün, xundakla Yəhudi y əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaləğan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulak salmasliki üqün ularni kattik əyiblər

□ 1:10 «... kixilərninğ kənglini owlap ezitkuluk kilidioğan, օz beximqilik kilidioğan kəpligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qıkkanlar bar» — «hətniliklərdin qıkkanlar» Yəhudiylar yaki əslidə Yəhudiylarning «sinagog»ioğa qobul kilinix üqün hətnə qobul kilənlərninğ kərsitidu. Bəzi alimlar «hətniliklər»ni hətnilikni qobul kilix kerək dəp təlim bərgənlərninğ kərsitidu, dəp qaraydu. Ləkin təwəndiki 11-ayətkə qarioğanda ularning hərtürlük ziyanlıq təlimləri bar idi. ■ 1:10 Ros. 15:1. □ 1:11 «ular haram dunyani dəp օğitixkə tegixlik bolmioğan təlimlərni օğitip, hətta pütün aililərni nabut qılmakta» — «haram dunyani dəp»: — təlim (məyli toqra bolsun, natoqra bolsun) bərxitiki məxsət dunyaoğa erixix bolsa bəribir haram ix bolidu, əlwəttə. ■ 1:11 Mat. 23:14; 2Tim. 3:6.

□ 1:12 «xulardin biri, yəni Kret arilidikilərninğ օzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yaloğan söləydioğanlar, wəhxiy həywanlar wə hurun toymaslardur» degən» — Kretlik xair Epimenidis, miladiyədin ilgiri altinqi əsirdə yazoğan xəir: «hurun toymioqurlar» grek tilida «ləm-lüm axkazanlar» bilən ipadilinidu — demək, ularning axkazinidin baxqa əzaliri yok ohxaydu.

agahländuroşin. □ ■

¹⁵ Pak kixilər üqün həmmə nərsə pak; lakin buloqanoqan napaklar wə etikadsizlar üqün heqkandak nərsə pak əməstur. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu buloşinip kətkən.

■ ¹⁶ Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang kilsimu, lakin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirginqlilər, heqgəp anglimaydiqanlar, heqkandak yahxi ixlarni kilixka yarimaydiqanlardur.

2

Saqlam təlimgə layiq yaxax

¹ Lakin sən bolsang saqlam təlimgə kandaq uyoqun yaxaxni oğitixing kerək. ² Yaxanoqan ərlərgə, həxyar, salmaq, təmkin, etikadta, mehır-muhəbbəttə wə səwr-takəttə saqlam boluxni tapilioşin. ³ Xuningdək, yaxanoqan ayallarəya yürux-turuxta ihlas-muqəddəslikkə layiq boluxni, qeqimqilik kılmaslıkni, hərəx-xarabka berilməydiqan boluxni, güzəl ixlarni oğətküqilər boluxni tapilioşin. ■ ⁴⁻⁵ Buning bilən

□ **1:13-14 «xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaləqan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulak salmaslıki üqün...»** — «Yəhudiy əpsanilər» toşruluk «Timotiyə (1)»diki «koxumqə sez»imiz (1:4 wə 4:7-ayətlər üstidə tohtaloşinimiz)ni kəşing. «...ularni kattik əyibləp agahländuroşin» — «ularni» bolsa «Krettiki etikadqilarni».

■ **1:13-14** Yəx. 29:13; Mat. 15:9; Kol. 2:22; 1Tim. 1:4; 4:7; 6:20.

■ **1:15** Mat. 15:11; 23:25; Ros. 10:15; Rim. 14:20,23. ■ **2:3** 1Tim. 2:9; 5:13; 1Pet. 3:3.

ular yax ayallarqa ərlirigə keyünüş, balilirioğa keyünüş, salmaq bolux, pak bolux, öy ixlirini puhta kilix, meħriban bolux wə öz ərlirigə boysunuxni oğitələydu. Xundak bolqanda Hudaning sözi qarilanmaydu. ■

⁶ Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxqa jekiligin. ⁷ Özüngmu həmmə ixta güzəl əməlliring bilən ularqa ülgə bolqin; təlim bərginingdə pak-diyanətlik, eqir-besik bolup, ■ ⁸ heqkim kusur tapalmaydioğan, saqlam sözləni yətküzgin; buning bilən, qarxi qikkuqilar biz toqruluk yaman gəp kilidioğan yəni tapmay hijil bolidu. ■

⁹ Qullarqa öz hojayinlrini həmmə ixta qanaətləndürüp ularqa boysunuxni oğətkin. Ular gəp yandurmay, ■ ¹⁰ oqrilik kilmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzoquqimiz Hudaning təlimatioğa hər jəhəttin zinnət bolidu.

□ ¹¹ Qünki Hudaning nijatni barlik insanlarqa elip kelidioğan meħir-xəpkiti ayan boldi; ¹² u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kilip, hazırki zamanda salmaq, həkkəniy, ihlasmən həyatni ötküzüximiz bilən, ■ ¹³ uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsiħning xan-xərəp bilən kelidioğanliqioğa bolqan mubarək

■ **2:4-5** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:22; Kol. 3:18; 1Pet. 3:1.

■ **2:7** 1Tim. 4:12; 1Pet. 5:3. ■ **2:8** 1Pet. 2:12,15; 3:16. ■ **2:9** Əf. 6:5; Kol. 3:22; 1Tim. 6:1, 2; 1Pet. 2:18.

□ **2:10** «... **əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun**» — baxqa birhil tərjimisi: «... ular etiقادning hər jəhəttə yaxxilikini kərsitip bərsun». ■ **2:12** Əf. 1:4. Kol. 1:22; 2Tim. 1:9; 1Yuha. 2:16.

ümidimizning əməlgə exixini intizarlıq bilən kütüxni øgitidu. □ ■ 14 U bədəl tələp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kiliş həmdə bizni øzi üqün pak kiliş, Øzigə mənşup boløşan, yahxi əməllərgə kizøşin intilidiøşan həlk kilişkə biz üqün qurban boldi. □ ■

15 Barlik høqukungni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligin wə agahlandıroşin. Həqkim seni kəmsitmisun. ■

3

Etikadqilar kilişkə tegişlik işlar

1 *Jamaattikişlərgə* xuni əşlitip turøşinki, ular høkümranlarøşə wə høkukdarlarøşə boysunup, xularning sèzini anglisun, hərqandak yahxi

□ 2:13 «uluş Huda, nijatkarimiz Əysa Məşihning xan-xəşəp bilən kelidiøşanlıkiøşə boløşan mubarək ümidimizning əməlgə exixini intizarlıq bilən kütüxni øgitidu» — toluş 12-13-ayətning baxkə birhil təşjimisi: «...u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəşirini rət kiliş, hazırki zamanda salmak, høkqaniş, ihlasmən həyatni øtküzüxni øgitidu; xuning bilən biz buning bilən mubarək ümidimizning əməlgə exixini, yəni uluş Huda, nijatkarimiz Əysa Məşihning xan-xəşipining ayan kilişixini təlpünüp kütimiz». ■ 2:13

1Kor. 1:7; Fil. 3:20. □ 2:14 «U bədəl tələp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kiliş həmdə bizni Øzi üqün pak kiliş, øzigə mənşup boløşan, yahxi əməllərgə kizøşin intilidiøşan həlk kilişkə biz üqün qurban boldi» — Təwrat, «Zəb.» 130:8, «Əz.» 37:23, «Qan.» 14:2ni kørüng. ■ 2:14 Gal. 1:4; 2:20; Əf. 2:10; 5:2; İbr. 9:14. ■ 2:15 1Tim. 4:12.

əməllərni kılıxka təyyar tursun, ■ ² heqkimning yaman gepini kılmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmmə adəmgə hər jəhəttə məminlik kərsətsun. □ ■

³ Qünki biz əzimizmu əslidə nadan bolup, itaətsiz, azduruloqan, hərhil xəhwət-həwəslərnıng həm ləzzətlərnıng kuli boləqan, rəzillik wə həsəthorluk iqidə yaxioqan, nəprətlik boləqan həm bir-birimizdin nəprətlinidiəqanlardin iduk. ■ ⁴ Birək

Kutkuzəqumiz Hudaning insanlarəqə boləqan məhrıbanlıkı wə məhrı-muhəbbiti ayan boluxi bilən, ⁵ (əzimizning kəndaktur həkkanıy əməllirimiz bilən əməs, bəlki Uning rəhim-xəpkiti bilən) yengidin tuəquluxta yuyuxliri wə Mukəddəs Rohta yengilixi arkilik U bizni kutkuzdi; □ ■ ⁶ bu Rohni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkilik wujudimizəqə mol kuydi. ■ ⁷ Bu arkilik, Hudaning məhrı-xəpkiti bilən

■ **3:1** Rim. 13:1, 3-7; 1Pet. 2:13. □ **3:2** «**heqkimning yaman gepini kılmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmmə adəmgə hər jəhəttə məminlik kərsətsun**» —

Təwrat-Injilda «məminlik»ning nemə mənisi barlıkı toəquluk «Kolossidikilərgə»diki «kəxumqə səz»imizni (3:12 üstidə tohtaloqinimizni) kərüng. ■ **3:2** Fil. 4:5; 2Tim. 2:24,25.

■ **3:3** 1Kor. 6:11; Əf. 2:1; Kol. 3:7; 1Pet. 4:3. □ **3:5**

«... **Yengidin tuəquluxta yuyuxliri wə Mukəddəs Rohta yengilixi arkilik U bizni kutkuzdi**» — «yengidin tuəquluxta yuyuxliri» grek tilida «yengidin tuəquluxtiki «das süyi»». Təwrat dəwridiki zamanlarda kəhınlar ibadəthanida Hudaəqə yekınlixix üqün pütkül tənirini qong das («dəngiz») iqidə yuyuxi kərek idi. Bu yərdə tən əzalirini yuyux əməs, adəmnıng pütkül rohıning yuyunixi kərsitilidu, əlwəttə. ■ **3:5** Ros. 15:11; Rim. 3:20, 28; 4:2, 6; 9:11; 11:6; Gal. 2:16; Əf. 1:4; 2:4, 9; 2Tim. 1:9. ■ **3:6** Əz. 36:25.

həkkaniy kilinip, mənggülük həyatka erixix ümidini tutkan mirashorlar bolduq.

⁸ Bu sözlər ixənqliktur və bu həkikətlərnə alahidə təkitlixingni tələp kilimən. Xundak kıləningda, Hudaəta etikad kıləjanlar əzlrini yahxi əməllərnə kılixka berilixkə kəngül bəlidu. Bu ixlar insanlar üqün güzəl və paydilik.

⁹ Biraq əhmikanə munazirilər, nə səbnamilərdiki *quruk gəplər*, jedəl-majralar, Təwrat kanunioğa munasiwətlik talax-tartixlardin əzüngni neri tutkin; qünki bular paydisiz və biməniliktur. ■

¹⁰ Ariəta bəlgünqilik kıləuqi adəmnə bolsa bir-ikki kətim agahlandıroqandin keyin uning bilən boləjan bardı-kəldini üzivət; □ ■ ¹¹ qünki bundak adəmnə həkikəttin qətnidi, gunah sadir kiliwatidu, xundakla əzini əzi jazaəta məhkum kıləjan dəp bilisən.

Ahirki söz

¹² Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduroqanda, mumkin kədər tezrək Nikopolis xəhirigə mening yenimoğa kəlgin, qünki u yərdə kixliməkqi boluwatimən. ■

¹³ Adwokat Zenas bilən Apollosning səpirigə kəngül bəlüp himmitingning bariqə uzatkin;

■ **3:9** 1Tim. 1:4; 4:7; 6:20; Tit. 1:14. □ **3:10** «Ariəta bəlgünqilik kıləuqi adəmnə bolsa bir-ikki kətim agahlandıroqandin keyin uning bilən boləjan bardı-kəldini üzivət» — «ariəta bəlgünqilik kıləuqi adəm» jamaətnə (bəlkim adəmnə azduridioğan təlim bilən) bəlməkqi bolidu. ■ **3:10** Mat. 18:17; Rim. 16:17; 2Tes. 3:6; 2Tim. 3:5; 2Yuhə. 10. ■ **3:12** Ros. 20:4; Əf. 6:21; 2Tim. 4:12.

kəm-kütiliri bolsa, ularning həjritidin qıkkın. ■

¹⁴ Bizning qowmimiz mewisiz qalmasıki üçün həjətmənlərgə yardım qilip, əzlirini güzəl əməllərnı kılıxqa beqıxlaxni əgənsun.

¹⁵ Yenimdikilərnıng həmmisidin sanga salam. Etıqadta bizni səyidoqalarəqa salam eyt. Mehır-xəpkət həmmınglarəqa yar boləqay!

■ **3:13** Ros. 18:24; 1Kor. 1:12.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5